



Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-193

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійного вивчення
навчальної дисципліни

«Теорія та практика професійної освіти»
здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 011 «Науки про освіту»,
спеціалізації «Педагогіка вищої школи»
денної та заочної форм навчання



Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано науково-
методичною комісією
зі спеціальності
011 «Науки про освіту»,
спеціалізації «Педагогіка
вищої школи»
Протокол № 05
від «23» січня 2019 р.



Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки до семінарських занять і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика професійної освіти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 011 «Науки про освіту», спеціалізації «Педагогіка вищої школи» денної та заочної форм навчання / А. В. Кочубей. – Рівне : НУВГП, 2019. – 32 с.

Укладач: А. В. Кочубей, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск – Олексін Ю. П., доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільних дисциплін.



Національний університет
водного господарства
та природокористування

© А. В. Кочубей, 2019
© НУВГП, 2019



ЗМІСТ

1.	Передмова.....	4
2.	Методичні поради для роботи над дисципліною.....	5
3.	Програма навчальної дисципліни.....	6
4.	Теми семінарських занять.....	12
5.	Плани семінарських занять.....	13
6.	Теми для самостійного вивчення.....	23
7.	Оформлення звіту про самостійну роботу.....	23
8.	Питання для підсумкового контролю.....	24
9.	Рекомендована література.....	30
10.	Інформаційні ресурси.....	32





1. Передмова

Освіта – скарб; праця – ключ до нього(П. Буаст)

Освіта – процес розвитку і саморозвитку людини, що залежить від оволодіння соціально вагомим досвідом людства і втілений у знаннях, уміннях, творчій діяльності та емоційно-ціннісному ставленні до світу.

Освіта є необхідною умовою збереження і розвитку матеріальної та духовної культури людства.

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування системи психолого-педагогічних знань, які сприятимуть ефективності професійної педагогічної діяльності, підвищенню педагогічної культури викладачів і студентів ВНЗ, вмінь виявляти психолого-педагогічні особливості студентів та будувати з ними позитивні стосунки.

Навчальну програму дисципліни «Теорія та практика професійної освіти» складено для студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістрів

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- формування педагогічної компетенції як професійної;
- засвоєння основних термінів і понять з професійної педагогіки для використання їх у педагогічній діяльності;
- розгляду теоретичних основ професійної освіти;
- формування вмінь і навичок використання методики професійної освіти – методики викладання навчальних дисциплін у вищій професійній школі,.
- засвоєння основних понять порівняльної професійної педагогіки,
- надати навички організації педагогічного дослідження та обробці його результатів.

Студент, вивчаючи дисципліну «Теорія та практика професійної освіти», повинен **знати:**

- основні поняття і проблем професійної педагогіки;
- основні поняття загальної педагогіки, дидактики, методики викладання різних дисциплін, практики підготовки



бакалаврів і магістрів у різних вищих навчальних закладах, передовим педагогічним досвідом;

– найважливіші праці із загальних та окремих питань теорії та методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі;

– навчальні плани, програми, підручники, навчальні і методичні посібники (за професією);

– історико-педагогічні проблеми розвитку вищої освіти як в Україні, так і в інших країнах світу;

– основні положення праць видатних вітчизняних і зарубіжних педагогів-просвітителів з питань виховання, навчання й освіти;

Студент, вивчаючи дисципліну «Теорія та практика професійної освіти», повинен **уміти:**

– аналізувати тенденції розвитку педагогічної теорії в різні проміжки історичного часу;

– характеризувати й аналізувати окремі педагогічні теорії, світогляд їх творців, залежність педагогіки і вищої школи від прогресу суспільного розвитку в країні;

– творчо використовувати у практичній діяльності надбання попередніх поколінь; застосовувати на практиці теоретичні погляди теоретиків історії педагогіки; впроваджувати в навчальній і виховній діяльності у вищих навчальних закладах концептуальні засади формальної та матеріальної освіти;

– прогнозувати основні шляхи подальшого розвитку вищої професійної освіти в Україні.

2. Методичні поради для роботи над дисципліною

Пропонований для вивчення змістовий матеріал дисципліни «Теорія та практика професійної освіти» розподілено на три частини: теоретична (лекційний курс), практична (практичних занять) та самостійна (підготовка до занять, написання рефератів, виступів, професіограм, наукових робіт (науковий реферат), створення презентацій тощо.

Відповідно до робочої програми курс «Теорія та практика професійної освіти» передбачає 8 годин практичних занять, які охоплюють його основну проблематику.



Щоб ефективно підготуватися до практичних занять, студент повинен уважно прочитати розділ «Плани практичних занять», у якому зазначено тему заняття, вид заняття (слід звернути увагу на те, який вид практичного заняття запропоновано і опрацювати правила проведення того чи іншого заняття), методи, мотивовано важливість теми, зазначено перелік запитань, теоретичних і практичних завдань.

Особливу увагу слід звернути на запропоновані практичні завдання до кожної теми (усі завдання потрібно виконувати письмово). Для глибшого засвоєння матеріалу та самоосвіти студенти за бажанням можуть написати реферати, які будуть заслухані та прорецензовані на занятті, та підготувати наукову роботу, з якою виступлять на науковій студентській конференції, а потім їм буде надана змога опублікувати роботу в університетському науковому віснику. У кінці подано список літератури до кожної теми.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи професійної освіти

Тема 1. Законодавчо-правові основи педагогіки.

Основне законодавче поле освітянської галузі. Закон України «Про освіту». Закон України «Про професійно-технічну освіту». Закон України «Про вищу освіту». Національна доктрина розвитку освіти. Нормативно правові документи, що регулюють діяльність системи освіти, визначають основні напрями її реформування.

Тема 2. Теоретичні основи професійної педагогіки.

Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика. Стандартизація змісту професійно технічної та вищої освіти. Управління закладами освіти. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у навчальних закладах. Психологічні аспекти підготовки бакалаврів і магістрів у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах. Формування особистості майбутнього фахівця у



класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.

Тема 3. Неперервна професійна освіта

Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти.
Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.

Національна освіта як соціокультурне явище. Філософія освіти: поняття і предметне поле. Освіта в контексті глобалізації. Технологізація освіти як історична неперервність. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Неперервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.

Система освіти України. Вища освіта. Післядипломна освіта. Дистанційна освіта. Самоосвіта. Освіта дорослих. Андрагогіка як наука про освіту дорослих. Професійне навчання на виробництві. Соціально-терапевтична функція вищої освіти як фактор забезпечення здоров'я суспільства. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Акмеологія професійної освіти в контексті методології сучасної науки. Наступність у діяльності навчальних закладів.

Змістовий модуль 2. Методика професійної освіти

Тема 4. Навчання як складова частина навчально-виховного процесу.

Процес навчання як цілісна система. Сутність навчального процесу у ПТНЗ, ВНЗ, інститутах післядипломної освіти. Центри зайнятості. Навчальні підрозділи на виробництві. Основні принципи навчання, їх класифікація та характеристика. Закономірності навчання. Загальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Підходи до класифікації методів і засобів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Суть і основні форми контролю у професійно-технічних і вищих



навчальних закладах. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів ПТНЗ студентів ВНЗ. Оцінювання знань учнів ПТНЗ, студентів ВНЗ, види і форми організації перевірки знань студентів. Моніторинг якості знань, умінь і навичок студентів. Індивідуальна робота з учнями. Форми та методи активізації індивідуальної роботи. Діяльність визначних дидактів, їх основні творчі надбання. Класифікація основних інновацій. Сутність та основні завдання інноваційного освітнього проекту.

Тема 5. Виховання як процес, що управляється.

Виховний процес у вищих навчальних закладах, його специфіка, компоненти та рушійні сили. Зміст і форми виховної роботи у вищому навчальному закладі. Методи виховання (методи формування свідомості, методи формування досвіду поведінки, методи стимулювання та корекції поведінки, методи самовиховання).

Вчення про особистість. Психолого-педагогічна характеристика етапів розвитку особистості.

Особистість студента. Індивідуальний підхід у вихованні студентів. Напрями, форми та методи виховання студентської молоді (методи формування свідомості, методи формування досвіду поведінки, методи стимулювання та корекції поведінки, методи самовиховання). Аналіз закономірностей розвитку індивіда. Соціально-педагогічні умови формування особистісних якостей студента. Психолого-педагогічні підходи до вирішення проблеми формування особистості студента. Студентство як об'єкт та суб'єкт педагогічної діяльності. Фактори формування студентського колективу. Конфлікти у студентському колективі та шляхи їх вирішення. Аспекти виховання свідомої дисципліни студентів. Аудиторна та позааудиторна виховна робота. Планування та організація діяльності куратора групи.

Аналіз державних документів, що стосуються виховання студентської молоді. Сучасна періодика та преса про виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах.

Вплив макро- та мікро- середовища на розвиток молоді.



Тема 6. Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу

Навчальний час студента. Права та обов'язки студентів. Інтеграція навчальної і наукової діяльності. Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти. Шляхи і засоби усунення дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін. Методика використання комп'ютерів у навчально-виховному процесі вищої школи. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи студентів. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах. Повторення, контроль і корекція знань і вмінь студентів з навчальних дисциплін. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних дисциплін. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні. Технологія навчального процесу у вищих навчальних закладах. Оцінка якості проведення навчальних занять. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях. Недоліки організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Проблеми формування мотивації учіння студентів вищих навчальних закладів.

Тема 7. Організація навчально-виховного процесу.

Порядок і форми організації навчального процесу. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Організація навчально-методичного забезпечення навчального процесу. Форми організації навчання, їх характеристика. Аудиторні та позааудиторні форми навчання. Інтенсифікація й активізація навчального процесу. Блочно-модульний підхід до навчання. Вибір оптимального поєднання методів навчання. Диференційоване навчання у навчальних закладах: особливості та перспективи. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат. Проектна форма навчання.



Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи наративу:

розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування). Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес. Методика використання комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі. Методика проведення лабораторних робіт на між предметній основі.

Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.

Тема 8. Професійна компетентність викладача навчального закладу.

Професіоналізм педагога як акмеологічний синтез «тріади» його компонентів. Робочий час викладача. Права та обов'язки викладачів. Обліково-звітні документи з навчальної і навчально-методичної роботи. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Роль викладача в якійсній підготовці фахівців різних галузей. Функції викладача. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях. Поняття «педагогічна майстерність» викладача, її вплив на результат навчання студентів. Види та цілі спілкування педагога зі студентами. Роль спілкування викладача зі студентами в навчально-виховному процесі. Професіограма педагога. Рівень знань, умінь і навичок викладача з методики викладання навчальних дисциплін та його вплив на рівень знань, умінь і навичок учнів і студентів з конкретної навчальної дисципліни. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до науково-дослідної (науково-дослідницької) роботи. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до читання науково-популярної та спеціальної літератури.

Змістовий модуль 3. Порівняльна професійна педагогіка

Тема 9. Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів

Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження.



Педагогічний експеримент і його основні етапи. Композиція дисертаційної роботи. Методи педагогічних досліджень. Об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження. Теоретична та методологічна основи наукової роботи. Вивчення літератури та відбір фактичного матеріалу. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Співбесіда й анкетування як методи педагогічних досліджень. Методи тестування в педагогічних дослідженнях. Лабораторний експеримент. Середня похибка вибіркової частки. Складання варіаційних рядів. Статистична оцінка гіпотез. Експертні методи педагогічних досліджень. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду в системі вищої освіти. Діагностика реальних можливостей студентів у дослідно-експериментальній роботі. Методи тестування в педагогічних дослідженнях. Лабораторний експеримент. Основні етапи експериментальної роботи з перевірки навчальних планів і програм. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Методи обробки наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена. Лінійний коефіцієнт кореляції R. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм. Середня похибка середньої вибіркової величини. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Компонентний метод аналізу контрольних робіт. Математично-статистичні методи обробки експертних оцінок. Констатувальний експеримент як метод наукового дослідження. Формувальний експеримент як метод педагогічного дослідження. Міри розсіяння ознаки: середній квадрат відхилення – дисперсія, середнє квадратичне відхилення; коефіцієнт варіації. Міри розсіяння ознаки: розмах, середні величини, мода, медіана. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою полігона розподілу. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.

Тема 10. Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів

Методи обробки наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена. Лінійний коефіцієнт кореляції R. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм. Середня



похибка середньої вибіркової величини. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Компонентний метод аналізу контрольних робіт. Математично-статистичні методи обробки експертних оцінок. Констатувальний експеримент як метод наукового дослідження. Формувальний експеримент як метод педагогічного дослідження. Міри розсіювання ознаки: середній квадрат відхилення – дисперсія, середнє квадратичне відхилення; коефіцієнт варіації. Міри розсіювання ознаки: розмах, середні величини, мода, медіана. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою полігона розподілу. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.

4. Теми семінарських занять

з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи професійної педагогіки	2	2
2	Неперервна професійна освіта	2	2
3	Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу	2	2
4	Організація навчально-виховного процесу	2	-
5	Професійна компетентність викладача навчального закладу	2	2
6	Організація педагогічного дослідження та обробка його результату	2	-
	Разом	12	8



5. Плани практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: **Теоретичні основи професійної педагогіки**

Вид заняття: бесіда.

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «професійна підготовка» і «професійно технічної та вищої освіти»; «професійна освіта»; «професійне навчання»; «професійне виховання; професія»; «спеціальність»; «кваліфікація»; вміти визначати ефективні шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у навчальних закладах.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки
Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика.
Предмет професійної педагогіки
2. Стандартизація змісту професійно технічної та вищої освіти.
3. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у навчальних закладах.
4. Психологічні аспекти підготовки бакалаврів і магістрів у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.
5. Формування особистості майбутнього фахівця у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.

Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.



Література

1. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. – І. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія: Навч. посібник. К. : Вища шк., 1995. 237 с.
2. Основы профессиональной педагогики: Профпедагогика / под ред. С. Я. Батышева и С. А. Шапоринского. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Высшая школа, 1977. 504 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.

Теми для рефератів (наукових робіт)

1. Проблеми професійної педагогіки у вітчизняних і зарубіжних ВНЗ технічного спрямування.
2. Формування особистості майбутнього фахівця у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.
3. Співвідношення понять професія, спеціальність та спеціалізація?
4. Кваліфікаційні рівні професійної підготовки?
5. Співвідношення понять компетенція і компетентність?

Практичне заняття № 2

Тема: Неперервна професійна освіта

Вид заняття: дискусія.

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «професійна освіта» і «ступенева освіта»; вміти виступати під час колективного обговорення професійних проблем.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та



дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти.
2. Національна освіта як соціокультурне явище.
3. Технологізація освіти як історична неперервність.
4. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні.
5. Неперервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти.
6. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.

Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Література

1. Ничкало Н. Г. Професійне навчання дорослого населення: теоретико-методологічні засади : монографія / авт. кол. : Ничкало Н. Г., Радкевич В. О., Щербак О. І., Дорошенко Н.І., Василенко О. В., Скульська В. Є. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013.266 с.
2. Сігаєва Л. Є. Андрагогіка в професійному навчанні: методичні рекомендації / Л. Є. Сігаєва. К. : ПП «ЕКМО», 2003. 100 с.

Теми для рефератів (наукових робіт)

1. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.
2. Національна освіта як соціокультурне явище.
3. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія.
4. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні.
5. Неперервна освіта як світова тенденція.
6. Світові тенденції в організації неперервної освіти.
7. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.



Практичне заняття № 3

Тема: Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «інформаційно-комунікативні технології» і «інноваційні технології навчання»; вміти виступати під час колективного обговорення професійних проблем.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Інтеграція навчальної і наукової діяльності.
2. Новітні інформаційні технології в навчанні.
3. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах.
4. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях.
5. Проблеми формування мотивації учіння студентів вищих навчальних закладів.

Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Література

1. Білошицький А. В., Бережна І. Ф. Становлення суб'єктності студентів в освітньому процесі вузу / Педагогіка. 2006. - № 5. С. 60-66.
2. Дьяченко М. І., Кандибовіч Л. А. Психологія вищої школи. М. : Підручники і посібники, 2003. 351 с.
3. Ільєсов І. І. Структура процесу навчання. М. : Видавництво МДУ, 1986.



4. Коджаспірова Г. М., Коджаспіров А. Ю. Педагогічний словник : Для студ. вищ. і середовищ. пед. навч. закладів. М.: Видавничий центр «Академія», 2003. 176 с.
5. Немов Р.С. Психологія. М. : ВЛАДОС, 1998. – Кн. 2. Психологія Освіти. 608 с.
6. Психологія розвитку./ Під. ред. А. Л. Венгера. Київ., 2006. 176 с.
7. Педагогічна психологія / За ред. Н. В. Ключової. М.: ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. 400 с.
9. Підласий І. П. Педагогіка. Новий курс : посібник для студентів педагогічних вузів. У 2 кн. Кн.1. М. : ВЛАДОС, 1999.
10. Ростопшін П. Психологія і педагогіка. М. : ПРИОР, 2000. 96 с.
11. Сучасний словник з педагогіки / Укл. Рапацевіч Є. С. - Мн. : «Сучасне слово», 2001. 928 с.
12. Столяренко Л. Д. Педагогічна психологія. Ростов н / Дону : Фенікс, 2006. 542 с.

Теми для рефератів (наукових робіт)

1. Права та обов'язки студентів.
2. Шляхи і засоби усунення дублювання навчального матеріалу.
3. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін.
4. Методика використання комп'ютерів у навчально-виховному процесі вищої школи.
5. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи студентів.
6. Повторення, контроль і корекція знань і вмінь студентів з навчальних дисциплін.
7. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних дисциплін.
8. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні.
9. Технологія навчального процесу у вищих навчальних закладах.
10. Оцінка якості проведення навчальних занять.



11. Недоліки організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.

Практичне заняття № 4

Тема: Організація навчально-виховного процесу.

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «навчальний процес» і «виховний процес»; вміти виступати під час колективного обговорення професійних проблем.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Порядок і форми організації навчального процесу.
2. Організація навчально-методичного забезпечення навчального процесу.
3. Вибір оптимального поєднання методів навчання.
4. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат.
5. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи наративу: розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування).
6. Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес.
7. Методика проведення лекцій, семінарських занять; лабораторних робіт на міжпредметній основі.

Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.



Література

1. А. В. Кочубей. С. С. Якубовська. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 293 с.
2. Основы профессиональной педагогики: Профпедагогика / под ред. С. Я. Батышева и С. А. Шапоринского. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Высшая школа, 1977. 504 с.
3. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. – І. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка : теорія та історія : Навч. посібник. К. : Вища шк., 1995. 237 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.

Теми для рефератів (наукових робіт)

1. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі.
2. Диференційоване навчання у навчальних закладах: особливості та перспективи.
3. Проектна форма навчання.
4. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи наративу: розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування).
5. Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес.
6. Методика використання комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі.
7. Методика проведення лабораторних робіт на міжпредметній основі.
8. Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.



Практичне заняття № 5

Тема: Професійна компетентність викладача навчального закладу

Вид заняття: дискусія.

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «професійна компетентність» і «компетентність викладача»; вміти виступати під час колективного обговорення професійних проблем.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі.
2. Роль викладача в якісній підготовці фахівців різних галузей.
3. Функції викладача.
4. Поняття «педагогічна майстерність» викладача, її вплив на результат навчання студентів.
5. Види та цілі спілкування педагога зі студентами.
6. Професіограма викладача.

Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Література

1. Віаніс-Трофименко К. Б. Підвищення професійної компетентності педагога / К. Б. Віаніс-Трофименко, Г. В. Лісовенко. Х. : Вид. група «Основа», 2007. 176 с.
2. Исаева Т. Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя: труды международной научно-практической Интернет-конференции [Преподаватель высшей школы в XXI веке] / Т. Е. Исаева. – Сб. 4. Ростов-н/Д : Рост. гос. ун-т путей сообщения. С. 15–21.



3. Бутенко Н. Компетенції сучасного викладача вищої школи в контексті реалізації його місії / Н. Бутенко / Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2009. Вип. 25. Ч. 1. С. 31–39.

4. Семенець Л. М. Педагогічна компетентність викладача як умова формування професійної компетентності майбутнього вчителя / Л. М. Семенець / Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. 2010. – Вип. 53. С. 183–186.

5. Післядипломна педагогічна освіта України: сучасність і перспективи розвитку : наук.-метод. посіб. / за заг. ред. В. В. Олійника, Л. І. Даниленко. К. : Міленіум, 2005. 230 с.

Практичне заняття № 6

Тема: Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів

Методи: спостереження, міні-доповіді з подальшим їх обговоренням, діагностика знань, самостійна робота.

Мета: знати як трактуються категорії «педагогічне дослідження» і «обробка результатів дослідження»; вміти виступати під час колективного обговорення професійних проблем.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: запитання для обговорення та дискусії і завдання для практичного виконання.

План

1. Методи обробки наукового матеріалу.
2. Міри розсіювання ознаки: середній квадрат відхилення – дисперсія, середнє квадратичне відхилення; коефіцієнт варіації. Міри розсіювання ознаки: розмах, середні величини, мода, медіана.
3. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою полігона розподілу.
4. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.



Методичні поради. Відповідно до плану практичного заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Література

1. А. В. Кочубей, С. С. Якубовська. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 293 с.

2. Основы профессиональной педагогики: Профпедагогика / под ред. С. Я. Батышева и С. А. Шапоринского. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Высшая школа, 1977. 504 с.

3. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. – І. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія : Навч. посібник. К. : Вища шк., 1995. 237 с.

4. Фіцула М. М. Педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.

Теми для рефератів (наукових робіт)

1. Методи обробки наукового матеріалу.
2. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена.
3. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм.
4. Середня похибка середньої вибіркової величини.
5. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях.
6. Компонентний метод аналізу контрольних робіт.
7. Математично-статистичні методи обробки експертних оцінок.
8. Констатувальний експеримент як метод наукового дослідження.
9. Формувальний експеримент як метод



6. Теми для самостійного вивчення

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна	заочна
1.	Законодавчо-правові основи педагогіки	5	5
2.	Теоретичні основи професійної педагогіки	5	5
3.	Неперервна професійна освіта	5	5
4.	Навчання як складова частина навчально-виховного процесу	5	10
5.	Виховання як процес, що управляється	5	10
6.	Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу	5	10
7.	Організація навчально-виховного процесу	5	10
8.	Професійна компетентність викладача навчального закладу	5	10
9.	Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів	8	5
10.	Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів	10	10
Разом		58	80

7. Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення курсу є складання письмового звіту за темами, вказаними в п. 6 Звіт може бути представлено у формі ІНДЗ, психологічного есе, наукової публікації (стаття, тези); у формі дискусії на відповідну тему.

Звіти про виконання самостійної роботи у вищезазначених формах повинні бути підготовлені до терміну, обумовленого студентом і викладачем.



8. Питання для підсумкового контролю

1. Основне законодавче поле освітянської галузі. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про професійно-технічну освіту». Закон України «Про вищу освіту».
3. Національна доктрина розвитку освіти.
4. Нормативно правові документи, що регулюють діяльність системи освіти, визначають основні напрями її реформування.
5. Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика.
6. Стандартизація змісту професійно технічної та вищої освіти.
7. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у навчальних закладах.
8. Психологічні аспекти підготовки бакалаврів і магістрів у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.
9. Формування особистості майбутнього фахівця у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.
10. Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти.
11. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.
12. Національна освіта як соціокультурне явище. Філософія освіти: поняття і предметне поле.
13. Освіта в контексті глобалізації. Технологізація освіти як історична неперервність. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія.
14. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні.
15. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Неперервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.
16. Система освіти України. Вища освіта.
17. Післядипломна освіта.
18. Дистанційна освіта. Самоосвіта. Освіта дорослих.
19. Андрагогіка як наука про освіту дорослих.



20. Професійне навчання на виробництві.
21. Соціально-терапевтична функція вищої освіти як фактор забезпечення здоров'я суспільства.
22. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір.
23. Акмеологія професійної освіти в контексті методології сучасної науки.
24. Наступність у діяльності навчальних закладів.
25. Процес навчання як цілісна система.
26. Сутність навчального процесу у ПТНЗ, ВНЗ, інститутах післядипломної освіти.
27. Центри зайнятості. Навчальні підрозділи на виробництві.
28. Основні принципи навчання, їх класифікація та характеристика.
29. Закономірності навчання.
30. Загальні методи навчання.
31. Класифікація методів навчання.
32. Критерії вибору методів навчання студентів.
33. Підходи до класифікації методів і засобів навчання.
34. Критерії вибору методів навчання студентів.
35. Методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.
36. Суть і основні форми контролю у професійно-технічних і вищих навчальних закладах.
37. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів ПТНЗ студентів ВНЗ.
38. Оцінювання знань учнів ПТНЗ, студентів ВНЗ, види і форми організації перевірки знань студентів.
39. Моніторинг якості знань, умінь і навичок студентів.
40. Індивідуальна робота з учнями.
41. Форми та методи активізації індивідуальної роботи.
42. Діяльність визначних дидактів, їх основні творчі надбання.
43. Класифікація основних інновацій.
44. Сутність та основні завдання інноваційного освітнього проекту.



45. Виховний процес у вищих навчальних закладах, його специфіка, компоненти та рушійні сили.
46. Зміст і форми виховної роботи у вищому навчальному закладі.
47. Методи виховання (методи формування свідомості, методи формування досвіду поведінки, методи стимулювання та корекції поведінки, методи самовиховання).
48. Вчення про особистість. Психолого-педагогічна характеристика етапів розвитку особистості.
49. Особистість студента.
50. Індивідуальний підхід у вихованні студентів. Напрями, форми та методи виховання студентської молоді (методи формування свідомості, методи формування досвіду поведінки, методи стимулювання та корекції поведінки, методи самовиховання). Аналіз закономірностей розвитку індивіда. Соціально-педагогічні умови формування особистісних якостей студента. Психолого-педагогічні підходи до вирішення проблеми формування особистості студента. Студентство як об'єкт та суб'єкт педагогічної діяльності. Фактори формування студентського колективу. Конфлікти у студентському колективі та шляхи їх вирішення. Аспекти виховання свідомої дисципліни студентів. Аудиторна та позааудиторна виховна робота. Планування та організація діяльності куратора групи.
51. Аналіз державних документів, що стосуються виховання студентської молоді. Сучасна періодика та преса про виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах.
52. Вплив макро- та мікро- середовища на розвиток молоді.
53. Навчальний час студента. Права та обов'язки студентів.
54. Інтеграція навчальної і наукової діяльності.
55. Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти.
56. Шляхи і засоби усунення дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні.
57. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін.
58. Методика використання комп'ютерів у навчально-



виховному процесі вищої школи.

59. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання.

60. Організація самостійної роботи студентів. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах.

61. Повторення, контроль і корекція знань і вмінь студентів з навчальних дисциплін.

62. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних дисциплін.

63. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні.

64. Технологія навчального процесу у вищих навчальних закладах. Оцінка якості проведення навчальних занять.

65. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях.

66. Недоліки організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.

67. Проблеми формування мотивації учіння студентів вищих навчальних закладів.

68. Порядок і форми організації навчального процесу.

69. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі.

70. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі.

71. Організація навчально-методичного забезпечення навчального процесу.

72. Форми організації навчання, їх характеристика.

73. Аудиторні та позааудиторні форми навчання.

74. Інтенсифікація й активізація навчального процесу.

75. Блочно-модульний підхід до навчання.

76. Вибір оптимального поєднання методів навчання.

77. Диференційоване навчання у навчальних закладах: особливості та перспективи.

78. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат.

79. Проектна форма навчання.

80. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги,



мистецько-ігрові форми навчання, методи нарративу: розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування).

81. Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес.

82. Методика використання комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі.

83. Методика проведення лабораторних робіт на між предметній основі.

84. Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.

85. Професіоналізм педагога як акмеологічний синтез «тріади» його компонентів.

86. Робочий час викладача. Права та обов'язки викладачів.

87. Обліково-звітні документи з навчальної і навчально-методичної роботи.

88. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі.

89. Роль викладача в якійсній підготовці фахівців різних галузей. Функції викладача.

90. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях.

91. Поняття «педагогічна майстерність» викладача, її вплив на результат навчання студентів.

92. Види та цілі спілкування педагога зі студентами. Роль спілкування викладача зі студентами в навчально-виховному процесі.

93. Професіограма педагога.

94. Рівень знань, умінь і навичок викладача з методики викладання навчальних дисциплін та його вплив на рівень знань, умінь і навичок учнів і студентів з конкретної навчальної дисципліни.

95. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до науково-дослідної (науково-дослідницької) роботи.

96. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до читання науково-популярної та спеціальної літератури.

97. Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження.



98. Педагогічний експеримент і його основні етапи.
99. Композиція дисертаційної роботи.
100. Методи педагогічних досліджень. Об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження.
101. Теоретична та методологічна основи наукової роботи.
102. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень.
103. Співбесіда й анкетування як методи педагогічних досліджень.
104. Методи тестування в педагогічних дослідженнях.
105. Лабораторний експеримент.
106. Середня похибка вибіркової частки. Складання варіаційних рядів. Статистична оцінка гіпотез.
107. Експертні методи педагогічних досліджень.
108. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду в системі вищої освіти.
109. Діагностика реальних можливостей студентів у дослідно-експериментальній роботі.
110. Методи тестування в педагогічних дослідженнях.
111. Лабораторний експеримент.
112. Основні етапи експериментальної роботи з перевірки навчальних планів і програм.
113. Методи обробки наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена.
114. Лінійний коефіцієнт кореляції R. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм.
115. Середня похибка середньої вибіркової величини.
116. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях.
117. Компонентний метод аналізу контрольних робіт.
118. Математично-статистичні методи обробки експертних оцінок.
119. Констатувальний експеримент як метод наукового дослідження.
120. Формувальний експеримент як метод педагогічного дослідження.
121. Міри розсіяння ознаки: середній квадрат відхилення – дисперсія, середнє квадратичне відхилення; коефіцієнт варіації.



122. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.
123. Методи обробки наукового матеріалу.
124. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм.
125. Середня похибка середньої вибіркової величини.
126. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях.
127. Компонентний метод аналізу контрольних робіт.
128. Математично-статистичні методи обробки експертних оцінок.
129. Констатувальний експеримент як метод наукового дослідження.
130. Формувальний експеримент як метод педагогічного дослідження.
131. Міри розсіяння ознаки: середній квадрат відхилення – дисперсія, середнє квадратичне відхилення; коефіцієнт варіації.
132. Міри розсіяння ознаки: розмах, середні величини, мода, медіана.
133. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.

9.Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія [підручник для студ., аспір. та молодих викладачів навч. закладів] / А. М. Алексюк. К. : Либідь, 1998. 560 с
2. Кочубей А. В., Якубовська С. С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 293 с.
3. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. – 3-те вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2006. 352 с. (Альма-матер).



Допоміжна

1. Васильев И. Б. Профессиональная педагогика : лекции для студентов инженерно-педагогических специальностей вузов / И. Б. Васильев. Харьков : УИПА, 2000. 124 с.
2. Дячкова Т. В. Педагогіка професійно-технічної освіти: Навчальний посібник / Т. В. Дячкова. Херсон : Айлант, 2003. 476 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 року № 2984-III // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2002. – № 20. С.134.
4. Зязюн І. А. Система освіти України: сучасні тенденції і перспективи / І. А. Зязюн // Професійна освіта: педагогіка і психологія : Пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.] / За ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохов; К., 2000. – Вип. 2. С. 11-30.
5. Коваленко Е. Э. Методика профессионального обучения / Е. Э. Коваленко. Харьков : ЧП «Штрих», 2003. 480 с.
6. Козак Л. В. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх викладачів вищої школи / Л. В. Козак // Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті: Збірник наукових праць. Рівне : НУВГП, 2011. С. 94–101.
7. Коробов Є. Т. Професійна педагогіка. Сутність процесу розуміння навчальної інформації. – Ч. I, II: Навчальний посібник / Є. Т. Коробов. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2007. 52 с.
8. Мелецинек А. Инженерная педагогика / А. Мелецинек. М. : Просвещение, 1998. 185 с.
9. Ничкало Н. Г. Профессионально-техническое образование Украины на рубеже XXI ст. / Н. Г. Ничкало К. : МО Украины, 1999. 38 с.
10. Освітні інновації у вищих навчальних закладах України : каталог / МОНУ ; Наук.-метод. центр вищої освіти [уклад. : В. І. Соколов, В. В. Висоцька ; (відп. ред. К. М. Левківський)]. Київ : СтилоС, 2003. 336 с.
11. Педагогіка професійного образования / Е. Белозерцев, А. Гонеев, А. Пашков и др.; под ред.



В. А. Слестенина. М. : Издательский центр «Академия», 2006. 368 с.

12. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник / С.С. Якубовська. Рівне: НУВГП, 2012. 324 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека ім. В.І.Вернацького URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6. URL: <http://www.libr.rv.ua/>
4. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL: <http://www.cbc.rv.ua/>
5. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)

